

KOROŠKI SLOVENEK

Izhaja vsako sredo.

Stane četrletno: K 3000.—

Za Jugoslavijo
četrletno: 15 Din.

Posamezna številka 400 kron.

List

za politiko, gospodarstvo
in prosvetoNaroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Wien V., Margaretenplatz 7.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Zinkovský Josip, Wien
V., Margaretenplatz 7.

Leto II.

Dunaj, 29. novembra 1922.

Št. 48.

Prenapeti nacijonalizem.

Pretirani nacijonalizem je paganski in se kristjanu ne spodobi. Urejen nacijonalizem ali ljubezen do svojega rodu pa je dober in v naravi utemeljen. Celo lev in tiger ljubita svoje mladiče.

Učen krščanski Nемеc piše: „Kjer se nacijonalni duh tako neguje, da postane nestrpen, krivičen in sovražen proti drugim narodom; kjer je ljubezen do lastnega naroda združena s preziranjem ali celo zaničevanjem drugih narodov, tam vlada zmotni duh, ki se mora izgnati iz srca pravega kristjana“.

Nam, zavednim koroškim Slovencem, večkrat očitajo prenapeti nacijonalizem. Ali po pravici? Ali smo res nestrpni proti Nemcem, smo jim krivični in sovražni? Mi Nemcem ničesar nočemo vzeti, kar je res njihovega. Vsakemu svoje, je naše geslo. Če delamo mi Nemcem krivico, potem krivico dela vsakdo, kdor se brani proti krivičnim napadalcem.

Mi smo nestrpni? Mi hočemo z Nemci živeti v miru, samo puste naj nas na miru in nam dajo, kar je našega. Mi jih ne preziramo, še manj zaničujemo, spoštujemo jih kot mogočen narod. Samo malikovati nočemo pred njimi (kakor to delajo narodni odpadniki), in hočemo, da tudi oni spoštujejo naše pravice.

Mi smo prezirani in zaničevani, mi smo, ki trpimo krivico. Pravičen Nемеc mi je sam priznal, da se nihče tako rad ne posmehuje drug jeziku govorečim, kakor ravno Nemci. Zakaj pa se toliko Slovencev vpričo Nemcev sramuje svojega jezika? Pač zato, ker se boje od nemške strani preziranja in posmehovanja.

Kje delamo mi kor. Slovenci Nemcem krivico? Kje silimo nemške otroke, da morajo hoditi v slovenske šole? Kje na nem. župnijah upeljujemo slov. pridige in silimo ljudi, da se morajo slov. spovedovati? Kje v nem. krajih preganjamo nem. učitelje in nastavljamo slovenske, kje v nemškem delu dežele nemškimi uradnikom odjedamo kruh in nastavljamo slovenske? V katerem nemškem kraju zahtevamo od Nemcev, da morajo na železnici rabiti le slovenski jezik? Kje se godi vse to: v Krški ali Labudski, Melski ali Lesach dolini? Smešno vprašanje. Kaj ne!

Kje je torej naš prenapeti nacijonalizem? V tem, da se branimo, ko moramo vse našeto trpeti na svoji slovenski zemlji? Ali naš prenapeti nacijonalizem obstoji v tem, da se borimo proti krivici? Mi nikogar ne zaničujemo razen narodno odpadništvo in tisti hlapčevski duh, ki je za prejete krivice še pripravljen poljubljati roko, ki nas tepe in lizati peto, ki nam daje udarce.

Tak je naš pretirani nacijonalizem. Da pa smo mi v tako jadrnem položaju, je res kriv prenapeti nacijonalizem, a umni čitatelj sam uvidi, da je isti ravno na nasprotni strani, ne na naši.

Shod v Šmarjeti v Rožu.

V nedeljo dne 12. nov. smo imeli pri nas lep shod pol. in gosp. društva. Poročal je slovenski poslanec čg. župnik Poljanec. Odkrito povemo, da smo se bali in popraševali, kaj bode. Najprej nam je delal težkoče gostilničar na pošti g. Teyrowský, ki nam je najprej obljubil prostore, potem pa na pritisk šmarjeških mogočnejev odpovedal. Nato smo se odločili,

da priredimo javen shod v privatni hiši vrlega slov. kmeta g. Lekseja, pd. Dovjaka. Okrajno glavarstvo v Celovcu pa je nam, napačno informirano od naših „Heimatsdienstlerjev“, shod prepovedalo pod raznimi izgovori, češ, da so heumattreulerji razburjeni in da se je bati pretepov. Naša slov. poslanca gresta nato k deželnemu predsedniku protestirati, vložila sta pismen in ustnen rekurz. To je izdalo in shod je bil dovoljen.

Ko se je pripeljal g. poslanec Poljanec, je bilo zbranih že veliko naših in še več bi jih bilo, ako bi nas ne zadrževalo slabo vreme in ako bi ljudje ne bili prestrašeni. Predno se začne shod, primarširajo iz Borovelj orgešovci, okoli 30 po številu, z ledrastimi jopiči in gotovo ne brez revolverjev. Njim se pridružijo še šmarješki in okoliški nemškutarji. Zahtevajo, da se jim dovoli vstop na shod. „Nur hereinspazieren, meine Herren,“ jim mirno in samozavestno odgovori g. poslanec. Ako boste mirni in nam pustili govoriti, bom govoril, ako nam pa shod motite, gremo takoj narazen. Zakaj bi naj po nepotrebnem tekla kri? S poštenimi ljudmi bodi pošten razgovor. Obljubijo in resnici na ljubo bodi povedano, da so se kolikor toliko obnašali pošteno.

In zdaj nastopi g. Poljanec in mirno in stvarno, obenem pa tudi šaljivo poda svoje poročilo. Govori o pravi izobrazbi, naj ljudje pridno čitajo in se pripravljajo z organizacijo na hude čase, ki nam prete v gospodarskem oziru. Poročilo je bilo o novih davkih, sklenjenih na Dunaju in v Celovcu, ki bi naj rešili našo razdrapano Avstrijo. Marsikatero dobro zrno in koristen nauk za naše gospodarje in mladino smo slišali. V političnem oziru nam je g. poslanec slikal v živih barvah političen in gospodarski polom Avstrije, vsebino protokolov, ki jih je prinesel Seipel iz Ženeve in kako bi se naj izvršila rešitev. Omenil je zraven tudi boj med meščanskimi strankami in socialisti. Seveda je nam g. poslanec podal tudi poročilo o koroškem deželnem zboru in o delovanju naših slov. poslancev. Podpirali bomo rešitev Avstrije, ako tudi ona da nam koroškim Slovencem naše pravice. Ko g. poslanec konča, zaploskajo naši, nasprotniki so pa razočarani, ker ne morejo ovreči poslančevega govora. Izjavljajo celo, da se strinjajo z vsebino govora. Očitajo slovenskima poslancema, zakaj sta glasovala s socialisti proti volilni dolžnosti v deželnem zboru in očitajo hinavsko g. župniku Poljancu, da je nasprotnik šolstva. Prorokujejo, da bodo Slovenci pri volitvah radi tega izgubili veliko glasov.

Odgovarja g. Poljanec, da istim ljudem, ki ga niso volili ni dolžan sicer odgovora, usmiliti se jih hoče in pojasniti ljudem stališče slovenskih poslancev. Ne bojte se, gospodje, za naš uspeh pri volitvah. Prihodnjic bode marsikateri, ki je zadnjič glasoval proti nam, volil z nami. Ljudje se streznjujejo in marsikateri izmed vas, ki danes še vpije: Heil, bo že kmalu klical: Živio. Mi Slovenci pa vztrajamo in potrujemo. Kar smo, smo.

Predsednik shoda g. Lučovnik-Jančič izreče g. poslancu v imenu vseh zaupnic in zaključil shod. Naši so se potem mirno razšli, nasprotniki-orgešovci so po shodu še hajlali in rjovelj v gostilni, zmerjali čez čuše, nazadnje se pa stopili z domačimi socialisti. Par krepkih zaušnic so odnesli v Borovlje. Naj

jim bode to v plačilo za njihov drzen nastop. Kakor smo slišali, je g. poslanec Poljanec pri deželni vladi odločno protestiral proti temu, da bi naše shode fašistovska nemškutarija nadzirala. Četudi smo v demokratični republiki, se vendar ne branimo, da bi nas nadziral na naših shodih vladni komisar, nadzorstvo orgešovcev pa odločno odklanjamo.

Seja deželnega kulturnega sveta dne 10. nov. 1922.

(Nadaljevanje.)

Sanacija Avstrije.

Predsednik Šumy poroča potem kako so se kmetijske korporacije pogajale z vlado o ureditvi države: V prvem postavnem načrtu se je kritikoval novi carinski načrt in se je zahtevalo, naj carina ostane pri starem. Nova carina bi se brez dvojbe le tako napravila, da bi bila kmetom v kvar. Če se vse države branijo s carino, mi ne moremo pripuščati na vse strani proste trgovine. Nameravala se je carina za industrijo, kmetijstvo pa bi se bilo pustilo brez varstva. Drugi novi postavni predlog ostane vsled tega pri stari carini. Država pa zahteva, da mora carina nesti 80 milijonov zlatih kron.

Oba načrta, stari in novi, prepuščata vse realne davke: zemljiški davek, hišno razredni in stanarinski davek, deželam. Po prvem načrtu bi se bil ta davek moral takoj zvišati tako, da bi nesel dve tretjini tega, kar se je dobilo v mirovnem času (v zlatu) l. 1924 naj bi se zvišal za 50%; podlaga zvišavanju naj bi bila vsa svota: temeljni zemljiški davek in doklade. Tako bi se bil zemljiški davek zvišal 15.000krat. A očitvidno je nečuvna krivica, če se naj zemljiški davek računa popolnoma v zlati vrednosti, hišno stanarinski davek v mestih pa se zviša le za 4 do 6%! Res se zdaj od hišnega lastnika v mestu ne more več zahtevati, ko nima nobenih dohodkov. „Mieterschutz“ se more preurediti. Za trajno se ne more pripuščati, da bi mestni hišni lastnik k davkom ne prispeval nič, ko je bil vedno in je povsod eden največjih davkoplachevalcev. Če se zemljišča obdačijo, se morajo tudi hiše v mestih.

Prvi postavni načrt se je potem tako spremenil, da se zemljiški davek odmeri s 50%, drugo leto se zviša za 50% na 75% skupno stare vrednosti v zlatu. Podlaga, ki se zvisava pa naj bo samo stari državni davek brez doklad (proti temi zdaj rjovejo socialni demokrati ker pravijo, da se kmetom podari zemljiški davek!). Na stanarinski davek se ni pravočasno mislilo, ko bi se ta zvišal za 50% (ponarediti! Vsakoletni zemljiški davek bo zdaj lovica starega, a v zlatu) bi seve nihče tega višji, kakor enkratno prisilno posojilo. A kmet je morajo prevzeti to breme, ako se naj država uredi. Polagoma pa se morajo bremena razdeliti na vse enako. Davek na blagovni promet se je uvedel v vseh sosednih državah in obeta veliko uspeha. Deležne bojo tega davka tudi dežele in občine skupno s zneskom 50%. Ta davek zadene vse, tudi kmete, ker tudi ti veliko stvari kupujejo, ter nikakor ne obremenjuje le mesta. Novi postavni načrt daje državi oblast, davek po potrebi zvišati, znižati, opustiti in na novo uvesti. Gozdarstvo je zahtevalo, da se naj ne obdači sekanje lesa.

ko mora lastnik, ki prodaja valuto, oddajati državi. Kmetom se je dovolilo, da delajo žganje in mošt za domačo potrebo za posle in delavce brez davka.

Ako se naj država uredi, je pa treba najprej štediti. Razmere so se tako poslabšale, ker preveč izdajamo! Danes nismo več tako bogati kakor l. 1914. Državna podjetja se morajo tako voditi, da se ne bo povrh plačevalo, pri železnici se morajo odsloviti ljudje, ki niso potrebni, sploh se država ne more urediti, dokler ne preuredimo določbe, ki se tičejo delovnega časa. Treba je urediti uradovanje, treba odpraviti, kar je preveč uradov v državi, deželi in občinah; navadno delo naj se od višjih odda nižjim uradom in se naj tako razbremeni višji. Vlada popraša, ali bi se moglo opustiti Celovško poizkuševališče? Kar ima ta urad dela, spada v higijenično in obrtno stroko, za kmetijstvo nima pomena, kar je tu treba poizkusiti, se lahko napravi v Litzliofu. Kulturni svet tudi ne ugovarja, če se opusti žrebčarna v Osojah, samo živinozdravnik, ki je zdaj tam, naj ostane. Ako se pri tem kaj prihrani, naj se da v deželo več celjakov. Treba bo tudi preurediti agrarne oblasti. Država jih je hotela kar združiti z okrajnimi glavarstvi, kar se pa ne priporoča. Zakon za naseljevanje naj se čimprej odpravi: to je sleparija, ker je vse predrago in danes sploh nihče nima denarja, da bi mogel odkupiti kako posestvo.

Kar se je na Dunaju doseglo ni nobena zmaga kmetov, samo omililo se je, kar je bilo krivičnega, nihče ne more reči, da se je kmetom dajala kaka prednost.

Walcher izpopolnjuje Šumyjeva izvajanja. Kaggl (Vetrinj, soc. demokrat), zakliče vmes, da duhovniki hočejo imeti poceni mašno vino. Walcher: To je slaba šala, kar se potrebuje za dom pijače, se potrebuje za delavce. Ako se dela stvarno, se bo kaj doseglo, a „Arbeiter-Zeitung“ kriči o zmagi agrarcev ter napada kmete, češ, da vlada dela vse agrarcev naljubo! Delati je treba, krik nam ne pomore nič! Le tisti kmet zamore še obstati, ki ima kaj svojih ljudi, drugi hito vsi k železnici in v tovarne. Pri železnici ljudi kar mrgoli! V Št. Vidu imamo štiri portirje! Proti osemurnemu delu kaj storiti se vlada zdaj ni upala! A Francija, Holandska in Belgija so se tega vprašanja resno lotile, Amerika osemurnega dela sploh ni uvedla. O osemurnem delu se da govoriti, a socialni demokrati sploh govoriti ne marajo. Francija pusti osemurni delovni dan, pa zahteva od delavcev štiri nadure, ki se posebej plačajo in tako prihrani na leto 300 milijonov. Socialni demokrat Zelenka je brzojavne urade ločil od poštnih, sluge so postali uradniki in gledajo pri oknih ven. Pri prometnem ministerstvu se odpravi sedem sekcij, do konec leta se odslovi 25.000 ljudi. Vse preveč imamo tudi srednjih šol! Mladina naj se pripelje v praktične poklice. Strokovne šole naj ostanejo, kar jih je treba. Upati je, da bojo za sanacijo delali vsaj neposredno tudi voditelji delavcev, saj so z državnim načrtom lahko zadovoljni. (Naprej sledi.)

POLITIČNI PREGLED

Avstrija.

Bivši finančni minister dr. Ségur postane baje predsednik Narodne banke. Dolgo je že tega, ko sta velika in mala antanta ponudili Avstriji v Ženevi finančno pomoč in avstrijski parlament bi moral sprejeti pogodbo že 4. t. m. Ko pa kreganja v parlamentu le ni bilo konca ne kraja, je angleška vlada opozorila avstrijsko, da spravlja s tem zavlačevanjem pogodbo v nevarnost. To je izdalo. Zbornica je sprejela ženevsko konvencijo 24. t. m. s 103:68 glasovi. Do 27. t. m. pa mora biti sprejet tudi sanacijski zakon, kar zahteva finančna kontrolna delegacija, zato je trajala parlamentarna seja od sobote na nedeljo celo noč. Po sprejetju tega zakona odpotujeta dr. Seipel in Grünberger v Budimpešto in Beograd, da skleneta gospodarske in druge pogodbe. Za kontrolorja je določen dr. Zimmermann, ki prispe kmalu na Dunaj in tedaj odide provizorična finančna delegacija. — V soboto popoldne so priredili komunisti večjo demonstracijo proti ženevski pogodbi, ki je brez posebnih

prijetljivost končala. — Državni proračun za prihodnje leto izkazuje 9,,983.949,524.000 kron izdatkov in 4,,690.182,106.000 kron dohodkov; deficit bo znašal 5 bilijonov 293.767,418.000 K.

Jugoslavija.

Jugoslovanski delegati na lausanski konferenci so dobili od ministrskega sveta instrukcije glede stališča v orijentskem vprašanju in glede zahtev pri ureditvi tega vprašanja. Glede Grčije zahteva Jugoslavija svoboden dohod do Soluna ter svobodno trgovsko cono v solunski luki, poleg tega pa tudi še zaščito naših manjšin v grški Macedoniji. (Število teh manjšin, ki naseljuje spodnjo dolino reke Vardarja od Gjevgelije do Soluna znaša 300.000 duš.) Glede Bolgarske bodo zavzemali stališče, da ji je treba dati izhod na Egejske morje. Kar se tiče Tracije in Carigrada, stojijo na stališču Anglije, da je treba Tracijo neutralizirati, Carigrad pa proglasiti za svobodno luko. — Dr. Ninčič je stopil z vsemi delegati balkanskih držav v stike in se pogovarjal z njimi o enotnem nastopanju z malo antanto proti Turčiji. Pri tem je postalo tudi aktualno vprašanje vstopa Poljske in Grške v malo antanto. — Jugoslov. proračun za leto 1923—24 izkazuje 8.923.611.209,50 din. izdatkov in 8.936.426.819 din. 50 para dohodkov. Prebitok bi po tem znašal okrog 2 milijona dinarjev. To je prvi proračun v Jugoslaviji, ki ima biti aktiven. Kdaj bomo neki v Avstriji spravili državno gospodarstvo v ravnotežje?

Čehoslovaška.

Fašistovske organizacije se ustanovljajo tudi na Češkem. Te dni se je ustanovila taka čehoslovaška fašistovska organizacija v Olšavi, ki ima tudi svoj list. Organizacija objavlja sedaj tele svoje zahteve: Noben čehoslovaški minister ne sme odstopiti ali zamenjati niti koščka čehoslovaške zemlje brez predhodnega pristanka čehoslovaškega naroda. Nezanosljivi častniki nemške narodnosti se morajo takoj odpustiti. Ti oficirji ne smejo predvsem ostati v onih polkih, kjer se nahajajo vojaki čehoslovaške narodnosti. Trpljenju čehoslovaških narodnih manjšin je treba že enkrat napraviti energično konec. Nadalje zahtevajo: v vseh uradih in šolah se naj varuje narodni značaj republike; na vsi črti je treba pričeti s štedenjem; osnovati je treba kazenske zavode za vse lenuhe; uvesti je treba smrtno kazen za špijone, veleizdajalce in one, ki so poneverili državno imovino. Boriti se hočejo torej predvsem proti Nemcem, Madžarom, komunistom, in slovaškim separatistom. Za Italijo imajo fašiste sedaj torej že v Jugoslaviji, Madžarski, Rumunji, Nemčiji, Avstriji in Čehoslovaški.

Nemčija.

Državni kancelar Wirth je podal svojo demisijsko. S sestavo nove vlade je bil poverjen dr. Cuno, generalni ravnatelj v Hamburgu. Zatekli so se k trgovcu, organizatorju in vladarju praktičnega življenja, ko so politiki popolnoma odpovedali, ozir, dospeli na konec svojih moči. Veliki pretresljaji, mogočni prevrati, politične in gospodarske katastrofe so pospošile naravni razvoj in spremembo državništva. Sestava koalicijske vlade se mu ni posrečila, ker socialisti niso hoteli vstopiti, zato mu je bilo dano drugo poverilo in sestavil je nepolitično poslovno, strogo gospodarsko ministerstvo. Nova vlada se je tudi že predstavila zbornici, ki je izrekla drž. kancelarju dr. Cuni zaupnico. Nova vlada bo stopala po Wirthu začrtani poti. — Nemiri in plenitve trgovin v Braunschweigu radi draginje še vedno niso ponehali. Policija razganja demonstrante z orožjem.

Angleška.

Ko je moral Lojd Žorž vsled svoje napačne politike odstopiti, so se razpisale nove volitve v zbornico. Nova zbornica sestoji iz 346 konservativcev, 142 poslancev delavske stranke, 58 nacionalnih liberalcev, 57 neodvisnih liberalcev (Lojd Žoržova skupina) in 15 poslancev raznih drugih manjših strank. Konservativci imajo nad absolutno večino 74 glasov. Volilcev je bilo 14 milijonov. Angliški kralj je med otvoritvenem in pozdravnem govoru omenil tudi vprašanje pomoči Avstriji.

Turčija.

V Mudaniji Turčiji priznani del Tracije je že izpraznjen in uprava je prešla v turške roke. — Sultan je zbežal na otok Malta, ker je bilo njegovo življenje v nevarnosti ali prestolu se kljub begu ne odpove. Angorska vlada je pustila palačo zapečatiti in smatra njegov beg kot prestopok proti predpisom, ki pravijo, da izgubi z begom dostojanstvo, in zahteva njegovo izročitev. Določila je že kar novega kalifa, in sicer princa Abdul Medžida.

Orijentska mirovna konferenca.

Dolgo so se glavni udeleženci konference pripravili za čas in kraj ali končno jih je razvoj dogodkov vendar prisilil, da so se zedinili o tvoriti konferenco 20. nov. v Lausanni ob Ženevskem jezeru v Švici. Otvoril jo je švicarski zvezni predsednik Hahn. Za njim je govoril Anglež lord Curzon, ki je izjavil, da bo občutil veliko radost, ako bi postala Švica kraj končnoveljnega miru v Orijentu. Izmet paša je primerjal Turčijo s Švico, Turška se je pokazala kot element miru, dela in edinosti. Svetovni mir bo zajamčen le tedaj, ako se vsi narodi združijo in žive drug poleg drugega v svobodi in neodvisnosti. Glede teritorialnih zahtev hoče imeti mejo iz leta 1913. Njegov govor je bil hladno sprejet. — Skupnih in javnih sej bo zelo malo. V svrhu proučevanja vseh vprašanj so se izvolile 3 komisije, in sicer: 1. Za rešitev teritorialnih problemov in ureditev vprašanj morskih ožin; 2. Za zaščito narodnih manjšin in tujcev v Turčiji; 3. Za ureditev gospodarskih in finančnih problemov v Orijentu. — Bolgari zahtevajo dohod k morju, Grki pa ne pustijo meje iz leta 1915. Izmet paša kaže dobro voljo se pogajati in bo moral v marsikaterem vprašanju še mnogo popustiti. Na obzorju se poraja tudi obnova balkanske zveze.

DNEVNE VESTI IN DOPISI

Čehoslovaški senator Kľofáč proti avstrijskemu „Heimatschutzu“. Čehoslovaški poslanec Kľofáč je govoril v praškem parlamentu o delovanju Heimatschutzverbanda v Avstriji in njihovimi zvezami s čehoslovaškimi Nemci in z Nemčijo, povdarjajoč, da so te organizacije naperjene proti obstoju čehoslovaške republike. Kľofáč zahteva od zunanjega ministra, da nastopi proti vsem takim poizkusom in pozivlja spričo tega gibanja češki narod k složnosti.

Celovec. Dne 22. januarja 1922 se je vršila v Škocijanu predstava igre „Krivoprisežnik“. Kakor znano, so isti dan nahujskane barabe iz Škocijana in Tinj močno preteple naše ljudi, posebno pa našega poslanca župnika Poljanca. O tem škandalu se je svojčas veliko pisalo v vseh časnikih. Naši Slovenci, ki so se postavili v silobran in morda temu ali onemu pritvezli kako zaušnico, so bili pri okrajnem sodišču v Dobrlivasi obsojeni. Radovedni smo bili, kako bode izpadla obravnava zoper glavne pretepače, ki so pretepli poslanca Poljanca in katere je sodilo deželno sodišče v Celovcu dne 20. novembra t. l. Pred sodiščem so stali: Tonic Jernej iz Št. Vida, hlapec Mört iz Zg. Podgrada nad Doberlo vasjo ter mlinar Damej in hlapec Smolnik iz Tinj. Državni pravdnik predlaga na podlagi § 157 kazen radi teške telesne poškodbe. Pokličejo iznova zaprisežnega zdravnika dr. Šmida. Glej čuda! Isti zdravnik, ki je prej natančno konstatiral in spoznal, da je telesna poškodba bila teška in torej kazniva, na dan obravnave iznova poklican, izjavi, da je telesna poškodba bila le lahka. Obtožence radi tega višjo sodišče oprostí, češ, da se ne more nobenemu dokazati, kateri da je poslanca pretepel, četudi so priče določno izpovedale, kdo da je poslanca tepel in teško poškodoval. Heimatdienst je za svoje pretepače najel, kakor pravijo sami, najboljše advokate dr. Pflanzlna in dr. Sedlmajerja, ki sta imela v sodni dvorani strupene politične govore in označila g. poslanca kot krivca vseh krivic, ki jih je baje morala vsa nemškutarija pretrpeti od strani Jugoslovanov. Torej je umljivo, da so bili nemškutarji razburjeni radi igre in nad g. poslancem. Z zaničljivim in ironičnim posmehom je vzel g.

pd. Rušinja. Pri velikanskem pogrebu v nedeljo 5. nov. pop. ji je zapel naš cerkveni zbor — bila je mnogo let cerkvena pevka — krasni žalostinki. Ob odprtem grobu se je spominjal domači kaplan njenih vrlin, posebno pa njene pristne pobožnosti. Kot svoji nekdanji cerkveni pevki in sofaranki so ji šentvidski farani z zastavo izkazali zadnjo čast. Počivaj sladko!

Stara vas pri Grebinju. Začetkom poletja smo pokopali starega lžaka v Encelnivasi. Ker je bil tudi godec, smo ga pokopali z muziko, g. župnik Križaj mu je na grobu še enkrat pravil nekaj o plebiscitu, da bi skoraj vsi skupaj pozabili na molitev. Tudi posestnika Omana smo pokopali z godci. Koncem oktobra pa se je priplazila koščena smrt tudi v našo vas ter pobrala pridno Brunerjevo mater, Kristino Samselnik. Bila je Hainžejeva hči v Črnih Djekšah, ki si je zaslužkom svojih rok kupila dom in izvrstno gospodarila. Zapustila je precejšnjo število mladoletnih otrok ter se preselila v najboljših letih v najboljšo večnost. P. v. m.

Ljubno na Štajerskem. (Smrt.) V noči od 7. na 8. t. m. je v bolnici v Celju umrla ga. Matilda Piskernik, roj. Miklavova y Lepeni. — Ta je menda usoda nas Korošcev, da hodi trpljenje z nami in velika beda, kjerkoli domujemo. Vsi smo Te ljubili, draga Matilda, in nikomur nisi storila žalega, a nesreča Ti ni prizanesla; zajedla se je bolečina Vate in pretrgala nit Tvojega mladega življenja. Da bi Te moglo hrepenenje priklicati nazaj in bi Te mogle osvežiti solze naše bivala bi med nami, ki si nam bila vse. A ljubezen ne oživi več Tvojega očesa in hrepenenje plaka nad Tvojo gomilo; Ti pa si tam, kjer je mir in tolažba. — Na pokopališču za celjsko okolico, vrh samotnega griča, smo položili k večnemu počitku nadvse ljubljeno ženo, nepozabno mamico in najdražjo svakinjo. P. v. m.

MI IN ONI

Korošcem in Koroščam! Ker je prenehala izhajati „Koroška domovina“, slovensko glasilo Heimatdiensta, ostane „Koroški Slovenec“ edini slovenski časopis na Koroškem. Vnet zagovornik slovenskega kmeta in branitelj naših narodnih pravic je „Kor. Slovenec“ neprijatelj nemških grofov in nemške gospode. On se bori za zmago pravice nad krivico, za svobodo in popolno enakopravnost vseh Korošcev. Razširimo našo glasilo v zadnjo gorsko kočjo! Naj ne bo Slovenca, ki bi ne čital „Kor. Slovenca“. Podpirajmo ga z denarjem in postanimo njegovi redni dopisniki. Na mesto venca na grob rajni „Koroški domovini“ darujmo za tiskovni sklad!

DRUŠTVENI VESTNIK

Ledince. (Napredek.) Dne 12. novembra smo ustanovili pri Hanjželnu izobraževalno društvo „Jepa“ za župnije Ledince, Loče in Drava. Č. gospod župnik Ogris je v daljšem, krasnem govoru pojasnil pomen izobrazbe ter povdarjal, kako potrebno je, da se slovenska mladina po končani šolski dobi naprej izobrazuje in vzgaja za življenje. V ta namen naj bi bilo novoustanovljeno društvo neko učilišče za naše fante in dekleta, nudeč jim potrebna sredstva za nadaljevanje pouka in vzgoje. Ko je še gosp. Fr. Aichholzer obrazložil zborovalcem društvena pravila, so se vpisali vsi navzoči v društvo, ki je pridobilo s tem okrog 50 članov. Izvoljen je bil sledeči odbor: Franče Resmann, pd. Tratnik v Ledincih za predsednika; Janko Ulbing, pd. Jurč v Ločah za predsednikovega namestnika; Jožef Arnejc, pd. Hanjželnov za tajnika; Joško Trunk, pu. Zavernikov v Bačah za tajnikovega namestnika; Jozef Resmann, mizar v Ledincih, za blagajnika; Andrej Pečnik, pd. Bratinčev na Pečnici in Martin Šavnik, pd. Hojovec v Rutah za knjižničarja. Članarino je določil občni zbor za redne člane na 5000 K letno. Ustanovniki plačajo enkrat za vselej 100.000 K, podporni člani poljubne zneske. Sklenilo se je osnovati v okvirju društvenega odbora za gojitev petjā, iger in književnosti posebne odse-

ke. Društvo je pristopilo „Krščansko-socialni zvezi v Celovcu“. Imena odbornikov nam jamčijo, da bo društvo tudi res delovalo in uspevalo. (Novoustanovljeno društvo iskreno pozdravljamo! Op. rued.)

Sele. Dekliška Marijina družba priredi na praznik 8. dec. popoldne pri Mažeju igro „Lurška pastirica“. Prijazno vabi na obilno udeležbo.

Grabaljavcs. Pri Volavčniku je priredilo škocijansko bralno društvo mesečni shod za svoje ude na Vrhih. Četudi je shod bil bolj pozno in premalo razglašen, se je vendar zbralo prav lepo število mož in mladeničev iz domače in sosednih vasi, ki so z napeto pozornostjo poslušali govor g. župnika Poljanca. G. poslanec nam je na srce polagal zvestobo do bralnega društva, govoril o tem, kako in kaj moramo čitati, da bomo imeli od knjig tudi koristi. Slišali smo tudi za naš čas in razmere potrebne in koristne gospodarske nauke in kako namerava Evropa in avstrijska vlada — dr. Seipel — rešiti avstrijsko državo. V izbranih besedah se je zahvalila Volavčnikova Micka Starmuž g. govorniku za njegove podučne nauke. Pri priložnosti spet na svidenje pri naših dobrih in prijaznih Vršanih.

GOSPODARSKI VESTNIK

Dunajski in mednarodni sejm.

Važnost sejma v gospodarskem oziru leže v tem, da združi vse one ljudi, ki imajo blago na razpolago in one, ki si blaga želijo. Večja ponudba od strani posestnikov blaga vpliva na kupčijo tako, da cene padejo, ker vsak hoče čim več prodati, a večje popraševanje od strani konsumentov, to so oni, ki si blaga želijo ali potrebujejo, povzdigne ceno, ker eden drugega hoče prehiteti v dobavi blaga. Sejm nam pokaže, koliko in kakšno blago je na razpolago, katero blago se najbolje prodaja in katero manj, pokaže nam vzroke dviganja in padanja cen, a nadalje nam pravi, kako bo treba spremeniti gospodarstvo, da bo de zadobilo spet kupčijsko moč. Preveč blaga in premalo kupcev je ravno tako pogubno, kakor malo blaga in dosti kupcev, ki na nimajo denarja in sredstev, da si blago nakupijo. V razni kupčiji blaga se to vidi.

Industrija oblek je skoro brez dela. Možkih in ženskih oblek je po vseh trgovinah v izobilju, kupcev malo in trgovci znižujejo cene sami od sebe. Na to vpliva najbolj Češka, ki ponuja različno blago po zmernejših cenah.

Predivo se dobro prodaja in je mnogo popraševanja. Dobiva se ga največ v Rusiji in Nemčiji. Cene se gibljejo od 3500—9000 mark za 50 kg.

Kože, usnje, čevlji. Na svetovnem trgu je mnogo popraševanja po kožah, zlasti v zapadnih državah: na Francoskem in Angleškem. Češka ima usnja preveč in ga ponuja vsem državam, ker vlada kriza v industriji čevljev. 700.000 čevljev je že poslala na Ogrsko in mnogo usnja, a se ga branijo, ker pritiska na cene lastnih izdelkov. V Avstriji je dosti fabriških čevljev, cene okoli 180.000 do 300.000 K. Kupuje se jako malo in to bo še nadalje znižalo cene. Poljska ponuja mnogo usnja.

Petrolej je postal ceneji ter stane 1 2200—2400 K.

Milo (žajfa) je padlo za 1000 K pri kg in stane 12.500—13.000 K.

(Dalje sledi.)

Davčni urad v Dobrlj vasi se je z 27. t. m. opustil. Vse posle je prevzela davkarija v Velikoven.

Borza. Dunaj, 27. nov. Dinar 960, dolar 71.750, nemška marka 9,30, poljska marka 4,40, funt šterling 322.650, francoski frank 5060, švicarski frank 13.350, holandski goldinar 28.310, lira 3425, češka krona 2260, ogrska krona 30½ avstr. kron.

Curih, 27. nov. Avstrijska krona 0,0076, nemška marka 0,07³/₈, češka krona 16,95, dinar 7,20, francoski frank 38,40, lira 25,60 centimov.

RAZNE VESTI

— Na Dunaju je 100.00 brezposelnih. Večina delavcev dela samo vsak drugi teden. — Jugoslov. „Narodna banka“ je sežgala iz prometa potegnjene 5 dinarske bankovce v skupni svoti 24.826.650 din. Ali bi se ne dal ta papir na drug način porabiti? — Pri demonstraciji monarhistov na Dunaju povodom 10 letnice rojstvo Otona Habsburga je bil voditelj polkovnik Wolff in 22 drugih članov aretiranih. Wolff je dobil 14 dni zapora. — Praški slaščičarji zavijajo slaščice v avstrijske tisočake. — Na Dunaju je umrlo v prvi polovici letošnjega leta 17.184 oseb, to je za 4500 oseb več kakor v drugi polovici lanskega leta. — Od 8. do 14. t. m. se je povisal obtok bankovcev za 153 milijard in od 15. do 18. t. m. za 29 milijard kron. V prometu se nahaja sedaj za 3 bilijone 132½ milijard pap. kron. — Nemčija bo napravila letos skoro 1 bilijon deficita. Začeli so računati tudi že z bilijoni kot pri nas. — Zlata pariteta znaša od 27. nov. do 3. dec. 14.690 kron. — Mussolini je odpravil v Italiji 8urni delavnik.

Črno obrobljeno naznanilo o smrti konja. Konzul Peters v Draždanah je objavil v debelo črno obrobljenih naznanilih sledečo neokusnost: „Naznanjam vsem prijateljem koni, da je pridni moj šimel po 20letnem zvestem službovanju radi starostne onemoglosti moral biti ustreljen. Prosi se to dalje objaviti.“ Dični gospod konzul je sigurno pozabil pristaviti: „Prosi se še nadalje, da se oprostijo moji kratki pameti“.

Za tiskovni sklad so darovali: Št. Vid v Poduni: Jernej Janez 1700, Helena Wutej 1000; Kežar Janez, Horce 400; Blaž Smolnik, Pogrče 1000; Fr. Weizer, Rikarja Vas 100; Matevž Weizer, Rikarja vas 700; Val. Hobel, Št. Primož 200; Val. Knes, Sp. Vinare 600; dar deklet iz Blata 11.000; terice nabrale na veselici na Otroveci 10.000; puškarji Borovnikove delavnice mesto venca na krsto rajne ge. Marije Borovnikove 50.000, Andrej Wutte, kmečki sin v Apačah 2000; Jos. Božič, Encelna vas 2000; Urban Heber 4000; Pribla vas: Andrej Grašič 1000, Jož. Lipnik 1000, Anton Jamer 200, Vid Jošt 2000, družina Lipuš 2000, družina Plantz 1000, Mara Švele 1000, Liza Poličar 2000, Marieta Miklau 1000, Urška Miklau 5000, Madlena Praprotnik 5000, Ant. Miklau, kmet. sin 5000, Anton Miklau 1000; Treza Trampič, Celovec 1000; Peter Mohar, Beljak 400; Ant. Kutej 600; Aloizija Gallob 2000; Neža Pack, Sveče 2000; Mar. Stangl, Sveže 3000; nabrano po zaupniku 3300; Iv. Sekol, Vogrče 5000; Gonoveški fantje 16.000; Matevž Jug, Sele 1000 K. Vsem darovalcem iskrena hvala.

Listnica uredništva.

Rožan 100. O mašah ni oportuno. Drugo kot članek bi odzvalo pri prizadetih odpor, pač pa bi pri raznih dopisih vpletli posamezne misli. **Gorenče.** Z objavo stvari ne koristimo. Obrnite se na kometentno osebo in povejte ji svoje mnenje! **Št. 22.** Smo tudi prvo sprejeli ali morali radi pomanjkanja prostora do sedaj še vedno odložiti. Pride gotovo še letos. **Fašizem.** Pošljite dokaže! Pri pisanju mislite tudi na to, da so staveci Čehi, in da urednik ni za prepisavanje tukaj.

Izjava.

Za vsebino uredništva ni odgovorno.

Ker se misli, da sem jaz pisal dopise, ki so izšli v „Koroškem Slovencu“ leta 1921 in leta 1922 pod krajevnimi imeni Ledenice itd. iz naše župnije, izjavljam javno, da kakor leta 1921 tako tudi leta 1922 še enega članka nisem pisal, oziroma poslal v „Koroškega Slovenca“, kakor tudi v nobeden drugi list. To sem primoran izjaviti, ker se mi, kakor je že opaziti radi par člankov, tem potom hoče napraviti in vsiliti sovražnike.

Pečnica, dne 23. novembra 1922.

Ivan Kuchling, župnik.